

lužbeni glasnik BiH, broj 31/24

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 2, a u vezi s članom 17.10 stav (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 20. sjednici, održanoj 03.05.2024. godine, utvrdila

UPUTSTVO

O UVJETIMA I PROCEDURAMA ZA AKREDITIRANJE IZBORNH POSMATRAČA U BOSNI I HERCEGOVINI (PREČIŠĆENI TEKST)

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Član 1. (Primjena)

Uputstvom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Uputstvo) se utvrđuju:

- postupak podnošenja zahtjeva i kriteriji za akreditiranje izbornih posmatrača (član 17.3, član 17.4 stav (1) i član 17.5 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH),
- rokovi za podnošenje i rješavanje po zahtjevu (član 17.7 Izbornog zakona BiH),
- razmatranje zahtjeva za akreditiranje izbornih posmatrača (član 17.10 stav (2) Izbornog zakona BiH),
- izgled, sadržaj i distribucija akreditacija (član 17.6 Izbornog zakona BiH),
- pristup akreditiranog posmatrača mjestu posmatranja izbornih aktivnosti (član 17.1 stav (2) Izbornog zakona BiH),
- oduzimanje svojstva posmatrača (član 17.10 stav (1) Izbornog zakona BiH) i
- forma obrasca zahtjeva za akreditiranje i izgled akreditacija (član 17.6 Izbornog zakona BiH).

Član 2. (Definicije)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Uputstvu imaju sljedeća značenja:

- posmatrač označava predstavnika političkog subjekta, predstavnika udruženja i međunarodnog posmatrača akreditiranog u skladu s odredbama ovog Uputstva,
- udruženje označava udruženje ili fondaciju osnovane u skladu sa zakonima o udruženjima i fondacijama,
- međunarodni posmatrač označava predstavnika međunarodne vladine i međunarodne nevladine organizacije, predstavnika strane vlade i izborne zvaničnike i
- akreditacija označava dokument koji izdaje Centralna izborna komisija BiH na osnovu kojeg posmatrači ostvaruju pravo posmatranja izbornih aktivnosti.

POGLAVLJE II. PODNOŠENJE ZAHTJEVA I KRITERIJI ZA AKREDITIRANJE IZBORNIH POSMATRAČA Odjeljak A. Posmatrači političkih subjekata

Član 3.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata – član 17.5 Izbornog zakona BiH)

- (1) Predstavnici političkih subjekata koje je ovjerila Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Centralna izborna komisija BiH) podnose zahtjev Centralnoj izbornoj komisiji BiH lično ili elektronskim putem za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH i rada Glavnog centra za brojanje. Zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada izborne komisije, Centra za birački spisak i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima predstavnici političkih subjekata podnose izornoj komisiji u osnovnoj izornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidiraju.
- (2) Zahtjev za akreditiranje koji politički subjekt podnese Centralnoj izbornoj komisiji BiH smatrat će se važećim samo ako su ga potpisala lica koja su u prijavi za ovjeru za učešće na izborima navedena kao lica ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Centralne izborne komisije BiH.
- (3) Centralna izborna komisija BiH će svu komunikaciju s političkim subjektima ostvarivati isključivo preko sjedišta političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata ili preko lica ovlaštenog za zastupanje pred Centralnom izbornom komisijom BiH.
- (4) Zahtjev za akreditiranje koji politički subjekt podnese izornoj komisiji u osnovnoj izornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidira smatrat će se važećim ako su ga potpisala lica koja su u prijavi za ovjeru za učešće na izborima navedena kao lica ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Centralne izborne komisije BiH ili izborne komisije.
- (5) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana, politički subjekt dostavlja i kontakt podatke (adresa, broj telefona, faksa i e-mail).
- (6) Obrazac zahtjeva za izdavanje akreditacije političkim subjektima i obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja bit će dostupni u Centralnoj izbornoj komisiji BiH i u izbornim komisijama.
- (7) Uz zahtjev iz stava (2) ovog člana, politički subjekt popunit će listu predloženih posmatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj posmatrača te obrazac pravila ponašanja s potpisanom izjavom o poštivanju tajnosti glasanja svakog predloženog posmatrača.

Odjeljak B. Posmatrači udruženja

Član 4.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje udruženja – član 17.4 stav (1) Izbornog zakona BiH)

- (1) Predstavnici udruženja zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje svih izbornih aktivnosti podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH lično ili elektronskim putem.
- (2) U zahtjevu za izdavanje akreditacije udruženje navodi:
 - a) izborne aktivnosti koje želi posmatrati,
 - b) kontakt-podatke (adresu, broj telefona, faksa i e-mail),
 - c) izborne jedinice u kojima želi posmatrati izborne aktivnosti,
 - d) broj posmatrača i
 - e) razloge zbog kojih žele posmatrati izborni proces.
- (3) Zahtjev iz stava (2) sadrži i izjavu iz člana 17.4 stav (1) tačka 1) i 2) Izbornog zakona BiH.
- (4) Uz zahtjev udruženje dostavlja:

- a) listu imena predloženih posmatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj posmatrača;
 - b) izvod o upisu udruženja u registar udruženja kod nadležnog organa koji ne može biti stariji od 60 dana i
 - c) obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.
- (5) Udruženje podnosi poseban zahtjev za svaku izbornu jedinicu u kojoj želi posmatrati izborne aktivnosti.

Odjeljak C. Međunarodni posmatrači

Član 5.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača – član 17.3 Izbornog zakona BiH)

- (1) Predstavnici međunarodnih posmatrača zahtjev za akreditiranje podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH lično ili elektronskim putem.
- (2) Uz zahtjev za izdavanje akreditacija, predstavnici međunarodnih posmatrača na zahtjevu za akreditiranje dostavljaju kontakt-podatke i popunjenu listu predloženih posmatrača koja sadrži: ime, prezime, naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša.
- (3) Predstavnici međunarodnih posmatrača će u zahtjevu označiti izborne aktivnosti koje žele posmatrati. Predstavnici međunarodnih posmatrača mogu posmatrati naznačenu izbornu aktivnost u svim osnovnim izbornim jedinicama u kojima to žele.
- (4) Predstavnik međunarodne organizacije na zahtjevu za izdavanje akreditacije potpisuje izjavu da navedena organizacija ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornog zakona BiH.
- (5) Međunarodni posmatrači uz zahtjev za akreditiranje dostavljaju akt koji je potpisalo ovlašteno lice u kojem navode razloge zbog kojih su zainteresirani da posmatraju izborni proces u BiH.

Odjeljak D. Posmatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine

Član 6.

(Podnošenje zahtjeva)

- (1) Politički subjekti, udruženja i međunarodni posmatrači mogu podnijeti zahtjev za akreditiranje svojih posmatrača za posmatranje izbora na biračkom mjestu određenom za glasanje državljana Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: državljani BiH) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: DKP BiH) Centralnoj izbornoj komisiji BiH neposredno ili posredstvom DKP-a BiH.
- (2) Predstavnici političkih subjekata, udruženja i međunarodnih posmatrača popunit će listu predloženih posmatrača koja sadrži: ime i prezime, naziv države koja je izdala pasoš, broj pasoša, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj te obrazac o pravilima ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja svakog predloženog posmatrača.
- (3) Predstavnici političkih subjekata, udruženja i međunarodnih posmatrača označit će u zahtjevu u kojim DKP-ima BiH, određenim za glasanje, žele posmatrati glasanje.
- (4) Akreditirani posmatrači su, pored obaveza propisanih Izbornim zakonom BiH i ovim uputstvom, dužni poštovati i specifične sigurnosne procedure koje se odnose na rad DKP-a.

Odjeljak E. Kriteriji za akreditiranje posmatrača političkih subjekata i udruženja

Član 7.

(Kriteriji za akreditiranje političkih subjekata i udruženja – član 17.4 i 17.5 Izbornog zakona BiH)

- (1) Politički subjekti i udruženja mogu predložiti za posmatrače samo lica koja su državljani BiH i koja su punoljetna.
- (2) Centralna izborna komisija BiH će odbiti zahtjev za akreditiranje za lice:
 - a) koje je kandidat na predstojećim izborima;
 - b) čija je kandidatura na predstojećim izborima odbijena, ili je njegovo ime naknadno skinuto s liste kandidata;
 - c) kojem je Centralna izborna komisija BiH izrekla sankciju zabrane rada u biračkom odboru, u Centru za birački spisak ili u izbornoj komisiji;
 - d) koje je predložio politički subjekt koji nije ovjeren za učešće na izborima;
 - e) koje je član biračkog odbora;
 - f) koje je u izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti u izbornoj jedinici za nivo za koji se bira (za općinsko vijeće i za općinskog načelnika na lokalnim izborima, za više nivoe vlasti na općim izborima).

POGLAVLJE III. ROKOVI ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA I RJEŠAVANJE

Član 8.

(Rokovi za podnošenje zahtjeva i rješavanje – član 17.7 Izbornog zakona BiH)

- (1) Rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje akreditacije teče od dana raspisivanja izbora.
- (2) Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje akreditacije političkim subjektima i udruženjima je 15 dana prije dana održavanja izbora.
- (3) Nadležna izborna komisija će o zahtjevima koji su navedeni u stavu (1) i (2) ovog člana donijeti odluku najkasnije u roku od deset dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača je sedam dana prije dana održavanja izbora, a izuzetno Centralna izborna komisija BiH može odobriti zahtjev za akreditiranje jedan dan prije dana održavanja izbora.

POGLAVLJE IV. RAZMATRANJE ZAHTJEVA ZA AKREDITIRANJE IZBORNIH POSMATRAČA (član 17.10 stav (2) Izbornog zakona BiH) Odjeljak A. Zahtjevi političkih subjekata

Član 9.

(Razmatranje zahtjeva političkih subjekata)

- (1) Obrasci zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata su dostupni na internet-stranici Centralne izborne komisije
BiH.
- (2) Ispunjene zahtjeve za izdavanje akreditacija politički subjekti dostavljaju Centralnoj izbornoj komisiji BiH i izbornim komisijama, u zavisnosti od toga da li se žele akreditirati za posmatranje rada Centralne izborne komisije i rada Glavnog centra za brojanje ili posmatranje rada izborne komisije, Centra za birački spisak i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima.
- (3) Nakon prijema zahtjeva, Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija provjeravaju da li je politički

subjekt ovjeren za učešće na izborima u izbornoj jedinici kojoj pripada osnovna izborna jedinica za koju su predložili svoje posmatrače.

(4) Provjera iz stava (3) ovog člana vrši se na osnovu liste političkih subjekata koji su ovjereni u izbornoj jedinici kojoj pripada osnovna izborna jedinica za koju su politički subjekti predložili svoje posmatrače, koju je dostavila Centralna izborna komisija BiH.

(5) Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija zadržavaju originalni primjerak obrasca pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja. Odluka o akreditiranju i kopija obrasca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja dostavlja se političkom subjektu kao podnosiocu zahtjeva. Odluka izborne komisije o akreditiranju političkog subjekta dostavlja se Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Lista akreditiranih posmatrača dostavlja se na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi. Posmatrač je dužan nositi akreditaciju.

(6) Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija će odlukom odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije u sljedećim slučajevima:

- a) ako je poništena ovjera političkog subjekta,
- b) ako predloženi posmatrač ne ispunjava uvjete iz člana 3. ovog uputstva,
- c) ako je pojedino lice već predloženo, odnosno ako ga je akreditirao drugi politički subjekt ili udruženje.

Odjeljak B. Zahtjevi udruženja

Član 10. (Razmatranje zahtjeva za udruženja)

(1) Centralna izborna komisija BiH razmatra zahtjev za izdavanje akreditacije koji je podnijelo udruženje te može zahtjev odbiti ako utvrdi da je udruženje osnovalo ili ga sponzorira politički subjekt, ili je uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkog subjekta, ili ako utvrdi da udruženje nije osnovao niti ga sponzorira politički subjekt, ili nije uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkog subjekta, zahtjev odobriti.

(2) Centralna izborna komisija BiH sačinjava listu s imenima akreditiranih posmatrača koja se nalazi u prilogu odluke o akreditiranju udruženja i čini njen sastavni dio i dostavlja svim izbornim komisijama osnovnih izbornih jedinica u kojima su udruženja akreditirana.

(3) Izborne komisije dostavljaju listu iz stava (2) ovog člana na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.

(4) Ukoliko udruženje ne dostavi dokaze navedene u članu 4. ovog uputstva, Centralna izborna komisija BiH će odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije udruženju.

Odjeljak C. Zahtjevi međunarodnih posmatrača

Član 11. (Razmatranje zahtjeva međunarodnih posmatrača)

(1) Odluku o raspisivanju izbora Centralna izborna komisija BiH na dan raspisivanja izbora dostavlja Ministarstvu vanjskih poslova BiH i drugim relevantnim organima s ciljem blagovremenog obavještanja međunarodnih posmatrača i država s kojim BiH ima diplomatsko-konzularne odnose o danu održavanja izbora i posmatranja izbora.

(2) Centralna izborna komisija BiH razmatra zahtjev za izdavanje akreditacije međunarodnog posmatrača te zahtjev može odbiti ako utvrdi da je uključen u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkog subjekta.

(3) Centralna izborna komisija BiH sačinjava listu međunarodnih posmatrača čiji su zahtjevi odobreni i dostavlja je svim izbornim komisijama osnovnih izbornih jedinica u kojima su međunarodni posmatrači akreditirani.

(4) Centralna izborna komisija BiH će prije održavanja izbora po mogućnosti održati sastanak sa akreditiranim međunarodnim posmatračima i tom prilikom će distribuirati informativni materijal za posmatranje izbora u BiH.

(5) Ukoliko međunarodni posmatrači ne dostave dokaze navedene u članu 5. ovog uputstva, Centralna izborna komisija BiH će odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije.

Odjeljak D. Posmatrači na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i posmatrači mobilnih timova

Član 12. (Posmatrači na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu)

(1) Posmatrači političkih subjekata mogu imati pristup biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i to na biračkom mjestu na kojem se u izvodu iz Centralnog biračkog spiska nalaze birači da glasaju za izbornu jedinicu u kojoj se politički subjekt kandidira.

(2) Posmatrači udruženja mogu imati pristup biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i to na biračkom mjestu za koje im je odobren zahtjev za akreditiranje.

(3) Politički subjekti i udruženja sami snose odgovornost da od Centralne izborne komisije BiH traže informaciju o lokaciji biračkih mjesta za glasanje u odsustvu koja se nalaze u drugim osnovnim izbornim jedinicama. Politički subjekti i udruženja kontaktirat će izbornu komisiju osnovne izborne jedinice u kojoj se nalazi biračko mjesto za glasanje u odsustvu radi akreditiranja svojih posmatrača.

Član 13. (Posmatrači rada mobilnih timova)

Općinske/gradske izborne komisije su dužne sačiniti plan rada mobilnog tima koji sadrži sastav, raspored rada i rutu kretanja mobilnog tima, a koji se dostavlja akreditiranom posmatraču na njegov zahtjev.

POGLAVLJE V. IZGLED, SADRŽAJ I DISTRIBUCIJA AKREDITACIJA

Član 14. (Izgled i sadržaj akreditacije – član 17.6 Izbornog zakona BiH)

(1) Akreditacija je pravougaonog oblika i sadržava sljedeće podatke:

a) u gornjem dijelu:

1) znak Centralne izborne komisije BiH;

b) u srednjem dijelu:

1) logo izbora;

c) ispod:

1) ime i prezime akreditiranog posmatrača,

2) datum izdavanja akreditacije i broj odluke

3) potpis ovlaštenog lica koje je izdalo akreditaciju;

d) pored potpisa, u desnom uglu:

1) pečat izborne komisije koja izdaje bedž i

e) u gornjem desnom uglu stoji oznaka vrste posmatrača:

1) za političke subjekte upisana oznaka "PS" i pored toga šifra koju je dostavila Centralna izborna komisija BiH,

2) za udruženja upisana oznaka "PU" i pored toga broj, počevši od broja 1 i

3) za međunarodnog posmatrača upisana oznaka "MP" i pored toga broj, počevši od broja 1.

(2) Akreditacija za političke subjekte je bijele boje, za udruženja sive, a za međunarodne posmatrače svijetloružičaste boje.

(3) Podaci na akreditaciji štampaju se na jezicima i pismima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

(4) Na poleđini akreditacije ispisan je tekst: "Posmatrač u toku posmatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom s posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina ."

(5) Tekst iz stava (4) ovog člana je na engleskom jeziku na akreditacijama za međunarodne posmatrače.

Član 15.

(Distribucija službene akreditacije političkim subjektima)

(1) Centralna izborna komisija BiH izrađuje službene akreditacije (u daljnjem tekstu: akreditacija) za posmatrače političkih subjekata akreditiranih za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH i rada Glavnog centra za brojanje.

(2) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborne komisije, a izborne komisije odgovorne su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim posmatračima političkih subjekata u njihovoj osnovnoj izornoj jedinici.

(3) Akreditirani posmatrači preuzimaju akreditacije iz stava (2) ovog člana u izornoj komisiji u osnovnoj izornoj jedinici u kojoj su akreditirani za posmatranje, uz prethodno predočen obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

(4) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Član 16.

(Distribucija službene akreditacije udruženjima)

(1) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborne komisije, a izborne komisije odgovorne su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim posmatračima udruženja u njihovoj osnovnoj izornoj jedinici.

(2) Prilikom preuzimanja akreditacije, predstavnik udruženja mora predati na uvid izornoj komisiji potpisane obrasce pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja akreditiranih posmatrača.

(3) Izborna komisija provjerit će da li naziv udruženja, naveden u izjavi, odgovara nazivu udruženja s liste udruženja građana koje je akreditirala Centralna izborna komisija BiH.

(4) Izborna komisija izdat će onoliko akreditacija koliko je bilo potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja.

(5) Akreditirani posmatrač udruženja zadržat će potpisan obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja iz stava (2) ovog člana i tako osigurati da je lice koje nosi akreditaciju lice koje je potpisalo obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

(6) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Član 17.

(Distribucija službene akreditacije međunarodnim posmatračima)

(1) Akreditirani međunarodni posmatrači preuzimaju akreditacije u Centralnoj izbornoj komisiji BiH najkasnije do dana održavanja izbora.

(2) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Član 18.

(Distribucija službene akreditacije posmatračima na biračkim mjestima u DKP-ima)

(1) Centralna izborna komisija BiH nadležna je za izradu i distribuciju službene akreditacije akreditiranim posmatračima za posmatranje izbora na biračkom mjestu u DKP-u BiH određenom za glasanje državljana BiH.

(2) Akreditirani posmatrači iz stava (1) ovog člana preuzimaju akreditacije u Centralnoj izbornoj komisiji BiH ili u DKP-u BiH određenom za glasanje.

(3) Svaki posmatrač dužan je za vrijeme posmatranja izbora na biračkom mjestu određenom za glasanje državljana BiH u DKP-ima BiH nositi akreditaciju.

POGLAVLJE VI. PRISTUP AKREDITIRANOG POSMATRAČA MJESTU POSMATRANJA IZBORNIH AKTIVNOSTI (član 17.1 i 17.2 Izbornog zakona BiH)

Član 19.

(Pristup posmatrača mjestu izbornih aktivnosti)

(1) Nakon dolaska na mjesto posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač mora pokazati lični identifikacioni dokument ovlaštenom licu organa za provođenje izbora.

(2) Ovlašteno lice provjerit će identifikacioni dokument s fotografijom posmatrača, kako bi utvrdilo da se ime posmatrača nalazi na akreditaciji.

(3) Ovlašteno lice zapisat će ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u zapisnik organa za provođenje izbora, bilježeći vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio prostorije, kako bi se broj posmatrača ograničio na jednog posmatrača u isto vrijeme na jednom mjestu posmatranja izbornih aktivnosti ako se radi o posmatraču političkog subjekta i udruženja.

(4) Ovlašteno lice zadržat će identifikacioni dokument do trenutka kada posmatrač napušta mjesto posmatranja izbornih aktivnosti i dužan je obavijestiti ovlašteno lice o napuštanju prostorija, nakon čega će mu biti vraćen identifikacioni dokument. Prilikom napuštanja mjesta posmatranja, posmatrač zadržava akreditaciju.

(5) Broj prisutnih međunarodnih posmatrača na biračkom mjestu nije ograničen, ali ne smije utjecati na regularnost izbornog procesa.

(6) Međunarodni posmatrač na svako mjesto na kojem posmatra izbornu aktivnost može sa sobom uvesti i prevodioca.

POGLAVLJE VII. AKREDITIRANI POSMATRAČI U GLAVNOM CENTRU ZA BROJANJE

Član 20.
(Pristup akreditiranim posmatračima u Glavnom centru za brojanje)

(1) Akreditirani posmatrači mogu posmatrati proces brojanja glasova i sve aktivnosti koji se odvijaju u Glavnom centru za brojanje, o čemu se vodi posebna evidencija prisustva akreditiranih posmatrača.

(2) Posmatrači jednog političkog subjekta u Glavnom centru za brojanje imaju pravo da osiguraju da njihovi posmatrači istovremeno posmatraju sve aktivnosti koje se odvijaju u Glavnom centru za brojanje, na način da jedan posmatrač može posmatrati jednu aktivnost shodno odredbama Pravilnika o radu i organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Lokalne izbore 2024. godine.

(3) Akreditirani posmatrači mogu se kretati po radnim prostorima Glavnog centra za brojanje koji su označeni kao zone kojima ova lica imaju pristup. U svakoj radnoj smjeni određuje se angažirano osoblje Glavnog centra za brojanje koje je zaduženo za vođenje evidencije prisustva posmatrača, informisanje posmatrača, organiziranje obilaska prostora Glavnog centra za brojanje i pružanje odgovora u vezi sa pojedinim aktivnostima koje se odvijaju u odjelima i grupama.

(4) U toku obilaska Glavnog centra za brojanje posmatrači i posjetioci moraju se pridržavati pravila o kućnom redu i ne smiju na bilo koji način uticati na sam proces brojanja glasova i aktivnosti koje su u toku, niti ometati angažirano osoblje Glavnog centra za brojanje u radu.

(5) Svim posmatračima će biti na raspolaganju knjiga primjedbi akreditiranih posmatrača u koju mogu unijeti svoje primjedbe, sugestije i zapažanja.

(6) Odgovore na pitanja akreditiranih posmatrača vezana za pojedine aktivnosti koje se provode u Glavnom centru za brojanje osim administrativnog asistenta, mogu davati i nadzornici smjene, nadzornici odjela i grupa u Glavnom centru za brojanje iz djela poslova koje obavljaju i u okviru svojih nadležnosti. Za sva ostala pitanja koja se regulišu posebnim aktom kojeg donosi rukovodeće osoblje Glavnog centra za brojanje, posmatračima rada Glavnog centra za brojanje stoji na raspolaganju rukovodeće osoblje Glavnog centra za brojanje.

POGLAVLJE VIII. ODUZIMANJE SVOJSTVA POSMATRAČA

Član 21.
(Razlozi za oduzimanje svojstva posmatrača)

Organ za provođenje izbora oduzet će svojstvo akreditiranom posmatraču i udaljiti ga s mjesta posmatranja izbornih aktivnosti u toku posmatranja izbornog procesa ako:

- a) ometa izborne aktivnosti,
- b) ne poštuje tajnost glasanja,
- c) ne nosi službenu akreditaciju i
- d) nosi oznake koje ga povezuju s određenim političkim subjektom.

Član 22.
(Postupak oduzimanja svojstva posmatrača)

(1) U postupku udaljšavanja akreditiranog posmatrača sa izbornog mjesta, predstavnik organa za provođenje izbora treba prethodno opomenuti akreditiranog posmatrača koji ometa izborni proces i poduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje da ometanje prestane, a ako akreditirani posmatrač nastavi ometanje, udaljiti će ga s mjesta posmatranja izbornih aktivnosti.

(2) Nadležni organ za provođenje izbora obavijestit će političkog subjekta, udruženje, odnosno međunarodnog posmatrača o poništenju akreditacije.

POGLAVLJE IX. ZAVRŠNE ODREDBE

**Član 23.
(Prilozi)**

Sastavni dio ovog Uputstva su:

- a) (AP-1-IP) obrazac pravila ponašanja i izjava o poštovanju tajnosti glasanja,
- b) Obrasci izgleda akreditacije za međunarodne posmatrače,
- c) Obrasci izgleda akreditacije za političke subjekte i
- d) Obrasci izgleda akreditacije za udruženja.

**Član 23a
(Upotreba izraza u muškom i ženskom rodu)**

Riječi koje su radi preglednosti u ovom Uputstvu, navedene u jednom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

**Član 24.
(Propisi obuhvaćeni Uputstvom)**

Ovo Uputstvo obuhvata Uputstvo o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22) i Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini broj: 05-1-02-2-591-1/24 od 03.05.2024. godine.

**Član 25.
(Objava)**

Ovo Uputstvo objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj 05-1-02-2-594-1/24
03. maja 2024. godine
Sarajevo

Predsjednica
Dr. Irena Hadžiabdić, s. r.